

**Återrapportering enligt uppdrag till Sida om att ta fram en
åtgärdsplan för att utveckla en mer tillförlitlig, rättvisande
och representativ resultatredovisning av biståndet**

I enlighet med regeringens beslut UD2024/13234 redovisar Sida härmed *en åtgärdsplan för att utveckla en mer tillförlitlig, rättvisande och representativ resultatredovisning av biståndet*.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Jakob Granit på föredragning av metod- och ämnesföreträdare Jenny Björk i närvaro av tillförordnad avdelningschef Johanna Wallmo Wahlgren.



Jakob Granit



Jenny Björk

Sidas åtgärdsplan för att utveckla en mer tillförlitlig, rättvisande och representativ resultatredovisning av biståndet

1. Sammanfattning

I denna redovisning svarar Sida på uppdraget i regeringens beslut UD2024-13234 om att ta fram en åtgärdsplan för att utveckla en mer tillförlitlig, rättvisande och representativ resultatredovisning av biståndet. Myndigheten har påbörjat ett förändringsarbete där ett antal åtgärder för att omhänderta uppdraget är genomförda och ytterligare åtgärder planerade för 2025.

1. Sida har i sin av styrelsen beslutade verksamhetsstrategi för 2024 – 2026 ett mål om en utvecklad resultatredovisning som har konkretiserats genom delmål i verksamhetsplanen för 2024, samt i beredningen av verksamhetsplanen för 2025.
2. Årsredovisning 2024 blir mer kärnfull och fokuserad på generella krav utifrån förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag och regleringsbrevet för myndigheten.
 - 2.1 Sida har vidtagit åtgärder för att säkerställa att resultatexempel i årsredovisning 2024 ger en rättvisande bild.
 - 2.1.1 Fler källor granskas överlag.
 - 2.1.2 Fler källor är primärkällor såsom rapporter från partner.
 - 2.1.3 Nytt avsnitt för att beskriva metod för resultatredovisning.
 - 2.2 Sida genomför åtgärder för att höja kvaliteten på resultatexempel i strategirapporterna för 2024.
 - 2.2.1 Reviderade anvisningar för källhänvisning.
 - 2.2.2 Nya anvisningar för kvalitetssäkring.
 - 2.3 Sidas processbeskrivningar för strategirapporter och årsredovisning revideras med avseende på kvalitetssäkring under 2025 års första kvartal.
3. En resultatmodell för långsiktiga effekter tas fram under 2025 tillsammans med en mer fördjupad resultatredovisning, vilken särskiljs från årsredovisningen.
4. Stärkt utvärdering och redovisning av långsiktiga effekter i enlighet med Sidas verksamhetsplan för 2025.
 - 4.1 Stöd till handläggare och chefer för att genomföra utvärderingar förbättras.
 - 4.2 Sidas centrala utvärderingsplan innehåller pågående och planerade effekutvärderingar.

2. Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	1
2. Innehållsförteckning	2
3. Uppdraget	3
4. Avgränsningar, uttolkning av uppdraget	3
5. Externa granskningar	4
6. Analys av nuläge, redovisning av vidtagna åtgärder	5
7. Redovisning av planerade åtgärder inklusive tidplan för genomförande	6
8. Sidas bedömning av genomförda och planerade åtgärder för en mer tillförlitlig, rättvisande och representativ resultatredovisning av biståndet	7

3. Uppdraget

Regeringen har i beslut UD2024-13234 givit Sida nedan uppdrag:

Uppdrag till Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) att ta fram en åtgärdsplan för att utveckla en mer tillförlitlig, rättvisande och representativ resultatredovisning av biståndet.

Regeringen ger Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för att utveckla en mer tillförlitlig, rättvisande och representativ resultatredovisning av biståndet, särskilt vad gäller urval av kvantitativa resultatexempel. Åtgärdsplanen ska syfta till att konkretisera resultatredovisningen, förbättra jämförbarheten över tid och mellan olika områden samt förbättra begripligheten och transparensen i myndighetens resultatredovisningar. Sida ska senast den 4 december 2024 lämna en redovisning till Regeringskansliet (utrikesdepartementet). Redovisningen ska innehålla en analys av nuläget, en redovisning och bedömning av vidtagna och planerade åtgärder samt en tidplan för genomförande.

4. Avgränsningar, uttolkning av uppdraget

Uppdraget besvaras utifrån en analys av nuläget. Sida tar avstamp i slutsatserna från de externa granskningar som gjorts och redogör för vilka åtgärder Sida vidtagit för en mer tillförlitlig, rättvisande och representativ resultatredovisning sedan januari 2024, följt av de åtgärder som är planerade för tidigt 2025. Svaret avslutas med myndighetens bedömning.

Sidas bredare arbete med resultat, transparens och kommunikation är en integrerad del i genomförandet av Sidas verksamhetsstrategi 2024-2026, verksamhetsplanen för 2024 och den planerade verksamhetsplanen för 2025. Detta uppdrag relaterar också till en rad andra regeringsuppdrag, som redogörs i separata redovisningar. De två främsta är uppdragen i regeringens regleringsbrev till Sida för budgetåret 2024¹, *Utvecklad uppföljning av verksamheten*, som besvarades den 30 oktober 2024, samt i ändringen av regleringsbrev 2024-10-24², *Utvecklad resultatredovisning*, som besvaras i myndighetens årsredovisning för 2024.

¹ Regeringsbeslut UD2023/01838, UD2023/03165, UD2023/09127 (delvis) m.fl., 2023-12-21
Biståndsverksamheten ska genomföras av tydliga krav på resultat, effektivitet, ökad transparens och stärkt uppföljning av resultat. Sida ska redovisa myndighetens arbete med att utveckla kvalitativa och kvantitativa indikatorer för biståndsverksamheten. Därtill ska Sida redovisa hur oberoende utredningar och policynära forskningsresultat kan omhändertas i verksamheten. Redovisningen ska innefatta en analys av hur randomiserade kontrollstudier kan användas som ett redskap för att nå ökade resultat och effektivitet i svenskfinansierade insatser.

² Regeringsbeslut UD2024/14330

Sida ska i sin årsredovisning för 2024 utveckla resultatredovisningen och dess analytiska resonemang om resultat, lärdomar och verksamhetens mervärde. Redovisningen ska ske med utgångspunkt i en tydlig verksamhetslogik som ger en ram för redovisning av konkreta resultat.

Därtill finns ytterligare uppdrag och återrapporteringskrav av relevans för detta uppdrag som rapporteras separat:

- *Utveckling av transparensgarantin*³
- *Resultatinformation rörande multilateralt utvecklingssamarbete*⁴
- *Svenskt bistånd ska vara effektivt, resultatorienterat och katalytiskt*⁵

5. Externa granskningar

Svaret koncentrerar sig på åtgärder relaterade till slutsatser och iakttagelser i de tre rapporter om biståndets resultatredovisning som uppdraget hänvisar till, en från Riksrevisionens (RiR) effektivitetsrevision år 2024 och två av Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) från år 2023 och 2024.

RiR konstaterar i rapporten *”Sveriges internationella bistånd – uppföljning, utvärdering och rapportering”* (RiR 2024:4) att Sidas system för uppföljning och utvärdering fungerar väl. Information som samlas in används till att utforma och löpande justera biståndsinsatser för att de ska nå sina mål och bidra till strategimål. För att nå målen på strateginivå, och för att beslutsfattare ska få tillräckliga underlag, bedömer dock RiR att Sida behöver ytterligare information om de långsiktiga effekterna av Sidas bistånd.

EBA konstaterar i rapporten *”Det är resultatet som räknas: för en bättre resultatredovisning av biståndet”* (EBA 2023:04) att styrningen från regeringen att sammanställa och redovisa långsiktiga effekter av biståndet hittills varit begränsad och att rapporteringskrav avseende långsiktiga effekter har saknats.

EBA undersökte våren 2024 om de kvantitativa resultatexempel om sysselsättning som presenteras i Sidas årsredovisningar 2021 och 2022 var rättvisande. Rapporten *”Vad säger Sidas årsredovisning om biståndets resultat? Exemplet sysselsättning.”* (EBA underlagsrapport, maj 2024) visar bland annat på:

- Bristfällig överensstämmelse mellan primära källor och årsredovisningen så att årsredovisningens kvantitativa resultatexempel på sysselsättningsområdet ofta inte ger en rättvisande bild i förhållande till de underlag de bygger på.
- Förväntade resultat redovisas oftare än uppnådda resultat för de tre utsagor som angett störst sysselsättningsresultat vilket inte ger en rättvisande bild av vad insatserna hade åstadkommit vid redovisningstillfället.
- Högt beroende av god kvalitet på strategirapporter (sekundärkällor). Rättvisande strategirapportering blir därmed avgörande för att myndighetens årsredovisning ska vara rättvisande.

3 Regeringsbeslut UD2024/01063, redovisades till regeringen 29 augusti 2024.

4 Regeringsbeslut UD2024/01063, redovisades till regeringen 29 augusti 2024.

5 Regeringsbeslut UD2024/01063, redovisas i Sidas årsredovisning 2024.

6. Analys av nuläge, redovisning av vidtagna åtgärder

Sida delar de slutsatser och rekommendationer som lyfts fram i rapporterna av RiR och EBA, vilka berör tre av myndighetens processer: att utarbeta strategirapporter; att utarbeta årsredovisning, samt; utvärdering som en del av processen för att planera och följa upp verksamheten.

Genom styrelsens beslut om myndighetens verksamhetsstrategi 2024-2026 initierades arbetet med utvecklad intern resultatuppföljning, kommunikation och transparens (mål I.7). Sida fastställde då att myndighetens önskade läge 2026 är att:

- Sida har utvecklat kvalitativa och kvantitativa indikatorer för biståndsverksamheten, som stärker uppföljningen av resultat och kan visualisera biståndets effekter.
- Sida har en tilltalande myndighetskommunikation och publicering av svenskfinansierade biståndsinsatser på myndighetens webbplats Sida.se och på Openaid.
- Sida sätter användarvänlighet, sökbarhet och datavisualisering i fokus i all myndighetens kommunikation och är ledande i transparens kring dess insatser och arbetssätt.
- Sida har en utvecklad resultatredovisning som är tillgänglig för Sidas uppdragsgivare och allmänheten och som kompletterar den årsredovisning som myndigheten tar fram i enlighet med gällande förordning.

I Sidas verksamhetsplan för 2024 har Sida preciserat myndighetens prioriteringar inom detta mål ytterligare. Under 2024 har fokus legat på att utarbeta en tydligare resultatredovisning med kvalitativa och kvantitativa indikatorer för biståndsverksamheten. Därtill har Sida arbetat med att stärka myndighetskommunikationen och utveckla ett mer användarvänligt Openaid. Arbetet för ökad transparens inom biståndet fortsätter i enlighet med de uppdrag och den erfarenhet myndigheten har.

För 2024 har Sida arbetat mot följande delmål i verksamhetsplanen för 2024:

- Utveckla en resultatstyrningsmodell med enhetligt IT-system för insatshantering, resultatrapportering, utvärdering och lärande.
- Stärka strategigenomförandet genom ökad transparens för de metoder som vi använder för att välja partners.
- Ta fram och implementera en delstrategi för myndighetens kommunikation som berör starkt intern och extern kommunikation.
- Öka transparens i svenskt bistånd, bland annat genom att vidareutveckla och öka användarvänligheten för Openaid.

För arbetet med Sidas årsredovisning har ett antal åtgärder vidtagits:

- Myndighetens årsredovisning 2024 kommer att vara en avgränsad och förenklad redovisning endast i enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag och regeringens direktiv. Strukturen av årsredovisningen har ändrats med tillskott av ett metodavsnitt där Sida redogör för myndighetens arbete med urval och redovisning av kvantitativa och kvalitativa resultatexempel, från insatsuppföljning till strategirapporter och vidare till årsredovisning. Detta bedöms öka begripligheten och transparensen i hur resultat tas fram och redovisas och avser därmed göra

redovisningen mer tillförlitlig, rättvisande och representativ. Därtill har också inkluderats ett avsnitt för att beskriva Sidas verksamhetslogik och styrmodell.

- I den löpande strategiuppföljningen hösten 2024 förstärktes anvisningen till Sidas operativa enheter att rapportera exempel på icke tillfredsställande resultat och lärdomar. Sådana resultatexempel inkluderas i högre grad i årsredovisningen för 2024.
- Fler resultat och källor än tidigare verifierades i årsredovisningen 2023 och Sida refererade i ökad utsträckning till partners rapporter. Samma ansats gäller för framtagandet av årsredovisningen för 2024 där enbart primärkällor används som referens för resultat.
- Sidas interna anvisning för strategirapportering för 2024 som lämnas till Utrikesdepartementet den 15 mars 2025, är i linje med årsredovisningens arbetssätt. Det betyder att Sida har förtydligat instruktionerna om att skilja på vad som är en insats förväntade resultat och vad som är resultat som faktiskt uppnåtts. De resultatexempel som anges ska vara representativa och kompletteras med mindre lyckade resultat där sådana förekommer, liksom dess lärdomar.
- Resultatexempel i strategirapporter för 2024 ska ha tydliga hänvisningar till partners rapportering och kvalitetssäkras inför att strategirapporterna lämnas till regeringen 15 mars 2025. Därmed ska strategirapporter och dess resultatexempel vara av sådan kvalitet att de kan användas som primärkällor i exempelvis årsredovisning 2025.

Sida har vidare stärkt arbetet med utvärdering av långsiktiga effekter som ett led i att möta svårigheterna att mäta och ge entydiga svar på kopplingen mellan utvecklingsarbete och långsiktiga effekter för människor som lever i fattigdom och under förtryck. Ett antal effektutvärderingar inom ram för Sidas centrala utvärderingsplan pågår och fler är planerade. Stödet till handläggare och chefer förbättras för att stärka myndighetens arbete med utvärdering av långsiktiga effekter, exempelvis är det en del av Sidas nyligen beslutade kompetens-försörjningsstrategi.⁶

7. Redovisning av planerade åtgärder inklusive tidplan för genomförande

I den planerade verksamhetsplanen för 2025 kommer Sida inkludera mål för verksamheten om att utveckla en mer fördjupad resultatredovisning för långsiktiga effekter, i enlighet med Sidas svar på regeringsuppdraget Utvecklad uppföljning av verksamheten. Sida kommer att komplettera den fördjupade resultatredovisning med den årsredovisning som Sida tar fram i enlighet med gällande förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag och regleringsbrevet för myndigheten. En ny resultatmodell kommer också underlätta jämförbarhet över tid och mellan områden, vilket bedöms kommer öka begripligheten i myndighetens resultatredovisning.

⁶ Strategi för Sidas kompetensförsörjning 2024-2026, beslutad 11 juli 2024

Sidas verksamhetsplan för 2025 förväntas beslutas av myndighetens styrelse den 11 december 2024. De planerade delmålen är i linje med verksamhetsstrategin 2024-2026 och det prioriterade bredare arbetet med resultat, transparens och kommunikation.

Sidas processbeskrivningar kommer att revideras under 2025 års första kvartal, bland annat de moment som avser kvalitetssäkring i processbeskrivningarna för att utarbeta strategirapporter och utarbeta årsredovisningar.

8. Sidas bedömning av genomförda och planerade åtgärder för en mer tillförlitlig, rättvisande och representativ resultatredovisning av biståndet

Sida bedömer utifrån ovan redovisning att Sida har påbörjat arbetet med att utveckla en mer tillförlitlig, rättvisande och representativ resultatredovisning av biståndet, särskilt vad gäller urval av kvantitativa resultatexempel. Åtgärder har vidtagits under 2024 för att öka transparensen i myndighetens resultatredovisningar med utveckling av en transparensgaranti⁷ och en ny resultatmodell⁸.

De ytterligare åtgärder som planeras för 2025 och framåt bedöms vidare hantera de brister som konstaterats. Sammantaget är detta en del av Sidas bredare arbete med resultat, transparens och kommunikation, som återspeglas i myndighetens Verksamhetsstrategi 2024-2026, verksamhetsplan 2024 och den planerade verksamhetsplanen för 2025. Sida kommer att arbeta strategiskt och systematiskt med detta omfattande förbättringsarbete – ett arbete som tar tid, men som Sida prioriterar.

⁷ Regeringsbeslut UD2024/01063, redovisades till regeringen 29 augusti 2024.

⁸ Uppdrag i myndighetens regleringsbrev för 2024 i regeringsbeslut UD2023/01838, redovisades till regeringen 30 oktober 2024.